

Fylkesmannen i Vestfold

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 - Dep

0032 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:
Miloslav Rozmara
33372428

Deres ref:

Vår referanse:
2007/9344
Arkivnr: 611

Vår dato:
02.01.2008

Høring om endringer i barnehageloven

Det vises til utsendte høringsnotat med svarfrist 03.01.2008. Fylkesmannen i Vestfold ønsker med dette å avgi følgende uttalelse:

Innledning:

Fylkesmannen i Vestfold opplever et stort fokus på barnehager gjennom barnehagereformen. Staten har økt virkemiddelbruken betydelig de siste årene for å få redusert foreldrebetalingen og for å få fart i utbyggingen. Dette arbeidet videreføres også i 2008 med fortsatt fokus på full barnehagedekning og innholdet i barnehagen. Utfordringene kommunene i fremtiden kan stå overfor er overkapasitet og fortsatt ønske om etablering, fortrinnsvis av private aktører. Høringsnotat tar nettopp derfor for seg noen av de utfordringene kommunene vil kunne stå overfor og det er derfor viktig med en gjennomgang av lovverket på disse områder. Fylkesmannen slutter seg derfor til intensjonen om å bringe dagens lovtekst nærmere knyttet til den virkelighet kommunene nå står overfor.

§ 12 a. Rett til barnehageplass

Fylkesmannen i Vestfold foreslo allerede ved forrige gjennomgang av barnehageloven (2005) at det under § 8 – kommunens ansvar burde bli hjemlet en bestemmelse om en lovfestet individuell rett til barnehageplass med følgende begrunnelse:

”Å lovfeste en individuell rett til barnehageplass var et av forslagene i Kvalitetsutvalgets innstilling. Danmark, Sverige, Frankrike og Tyskland har allerede innført denne retten. Fylkesmannen mener at en individuell rett til barnehageplass vil styrke forbindelseslinjene mellom barnehage og skole. Barnehagen trenger ikke være obligatorisk, men i likhet med grunnskolen bør barnehager bygge på prinsippet om et sterkt og offentlig engasjement som inkluderer alle. Dette kan gjøres ved å gi barnet en rett til plass når de foresatte har meldt inn behovet og søkt om plass”.

Av den grunn slutter fylkesmannen seg til hovedprinsippet i høringsnotatet om at barn sikres rett til barnehageplass når foreldrene ønsker det.

Fylkesmannen er dog av den oppfatning at forslaget til lovtekst i § 12 a er noe svakt med hensyn til kommunens forpliktelse til å stille plass til veie for foreldrene. Kommunen bør pålegges en

korresponderende plikt til å fremskaffe en plass innen en viss frist fra søknad foreligger (eksempelvis 4 måneder).

Fylkesmannen tar ikke stilling til om man skal velge den løsningen som benyttes i Sverige eller om det er andre løsninger som er mer egnet. Det som etter vår mening er sikkert er at den løsningen som skisseres i høringsnotatet hvor retten knyttes opp mot ett "hovedopptak" en eventuelt to ganger i året ikke er en løsning som ivaretar en påstått rett til barnehageplass. Imidlertid kan en tenke seg en løsning hvor et større opptak (såkalt hovedopptak på vårparten) for ledige plasser fra nytt barnehageår fastsettes av den enkelte kommune med egnet frist for søknad (eksempelvis 1. april). Dermed vil foreldre sikres plass innen 4 måneder etter søknad. For resten av året vil en kunne velge en løsning hvor det legges opp til en maks ventetid på 4 måneder og at plasser tilbys etterhvert som det er ledighet.

Fylkesmannen tar heller ikke stilling til, men ønsker å problematisere, den grensen som trekkes i forhold til at barnet skal være ett år før man kan tildeles plass. For mange familier vil dette korrespondere dårlig med dagens permisjonsordninger. Kommunene bør i såfall oppfordres til å legge til rette for løsninger for at barn kan begynne i barnehage før barnet fyller ett år der dette er påkrevet, eksempelvis i forhold til tiltak iverksatt av barnevern og lignende.

Dagens forslag sier heller ingen ting om på hvilket grunnlag foreldre kan si nei til den plassen som tilbys uten dermed å miste retten til barnehageplass. Skal man, som i enkelte andre land, ha rett til å takke nei til ett eller flere tilbud eller er det departementets mening at retten til barnehageplass kun er knyttet opp til at man har rett til å motta ett tilbud fra kommunen. Den siste løsningen synes for oss problematisk, særlig sett hen til det foreholdet vi berører i tilknytning til punkt 3.4.2. Fylkesmannen mener at dette bør klargjøres i lov eller forskrift.

Høringsnotatet pkt. 3.4.2 Tilgjengelig tilbud

Departementet foreslår å gi rett til et barnehagetilbud innen kommunegrensen. Samtidig drøftes muligheten for at kommunen kan velge eller inngå avtale om interkommunale løsninger.

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på om forslaget representerer en rimelig avveining mellom familienes rettigheter til et godt tilbud og kommunenes behov for fleksible samarbeidsløsninger.

Fylkesmannen i Vestfold kan se for seg situasjoner hvor interkommunale løsninger kan være hensiktsmessige. Imidlertid er vi skeptisk til å innføre kriterier/bestemmelser hvor foreldrene mister retten til barnehageplass dersom de sier nei til plass i en annen kommune.

Rett til barnehageplass i kommunen bør være det overordnede prinsippet og dersom interkommunale løsninger ikke står i veien for det, og dersom foreldrene aksepterer et slikt tilbud, vil dette være en del av muligheten for å innfri retten til plass.

Kjøp av barnehageplass i annen kommune bør imidlertid kunne tilbys når foreldrene ønsker det og aktuell kommune kan tilby slik plass.

Høringsnotatet pkt. 3.4.4 Ventetid

Fylkesmannen viser til våre kommentarer under spørsmålet om rett til barnehageplass. Vi ser heller for oss en løsning hvor retten til barnehageplass knyttes opp mot tidspunktet for når det søkes og etter en bestemmelse om hvor tidlig barn kan tilbys plass (eksempelvis ved fylte ett år). Vi ser at dette bryter med forslaget om to hovedopptak. Av praktiske grunner vil de fleste kommuner opprettholde et større opptak på vårparten pga et større antall ledige plasser ved nytt

barnehageår. Av den grunn kan det legges inn en bestemmelse om at alle som søker innen fristen for et slikt hovedopptak (eks. 1 april) har rett til plass etter 1. august samme år fra den dag barnet fyller ett år. I tillegg kan det være en bestemmelse om maks ventetid på f.eks 4 måneder ved søknader i perioden 01.08 – 31.12.

Høringsnotatet pkt. 5 Finansiering av ikke-kommunale barnehager

I dette pkt drøftes kommunenes behov for en styring av sektoren. Det tas til orde for at kommunene kan vurdere om nye barnehager i kommunen skal finansieres av offentlige midler. Samtidig når vi vet at foreldrebetalingen er fastsatt betyr dette i praksis at kommunen kan stoppe nye barnehager å etablere seg. Dette bryter med den frie etableringsrettet, som har ligget til grunn for all barnehageutbygging i Norge frem til i dag.

Samtidig sier høringsnotatet at alle eksisterende barnehager fortsatt skal ha offentlig støtte.

Fylkemannen ser en situasjon hvor eksisterende, gjerne små barnehager, har liten etterspørsel f.eks på grunn av beliggenhet og beskaffenhet, og hvor en ny og større kommunal eller ikke-kommunal barnehage kunne være mer hensiktsmessig. Skal en da nekte finansiering av en slik ny barnehage, samtidig som en er pålagt å "holde liv i" en gammel og "slitt" barnehage ?

Fylkesmannen er derfor av den oppfatning at en skal være varsom med å infase en bestemmelse hvor kommunen kan si nei til nye etableringer under begrunnelse av manglende behov, og hvor en samtidig må finansiere en barnehage som en strengt tatt ikke ser er eksistensberettiget.

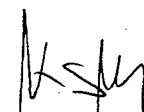
Fylkesmannen foreslår derfor at det bør åpnes adgang for å kunne vurdere hensiktsmessigheten av fortsatt drift av eksisterende barnehager. Dette bør i prinsippet gjelde både for kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Høringsnotatet pkt. 5.5.2 Kommunal skjønnskompetanse

I prinsippet støtter Fylkesmannen alternativ 2. Skal kommunene gis et fritt skjønn hvorvidt en skal gi finansiering eller ikke, så må dette bygges på noen klare kriterier. Dette vil i det minste sikre en viss likebehandling på tvers av kommunegrensene.

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold

Mona Røkke
Fylkesmann

Kåre Hoel
Utdanningsdirektør

Faint, illegible text covering the top half of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text covering the bottom half of the page, possibly bleed-through from the reverse side.